

a la Ribera» Talteüll (1960); «cal se posar això d'aquí bai a *mulégø*» s'aconsellaven picant-se l'ullet dos vells prudents, de maliciós parlar, al peu del Canigó (la Bastida del Bulès, 1960). Però «*amollegar* tr. amollir; adoucir, attendrir» ja és oc. ant. (en tres textos en prosa del S. XIII, dos d'ells llgd., Rayn. iv, 248).

Un *mollar* o *mollal* és un paratge, enclotat o no, però humit, encara que menys pantanós que un aiguamoll: aquell és molt viu sobretot a tot Ribagorça, on ho sento arreu, a partir de Lluçanar cap amunt («El *molá* de las Argas», 1957); la *Font del Mollà(r)* m'expliquen a Güel «és a la vora d'un *mojaró*t»; lo *molá* de la Teulera és un barranquet d'Aulet però baixa d'una mica d'aiguamoll dalt de la serra; a la Vall de la Valira de Cornudella n'hi ha molts: «allí hi ha un *molá* gran» m'ensenyaven al Sas, vora Cornudella lo *molá* dels *klabés* i m'expliquen que La Paül de Betesa és «un *molá* molt gran i bo que es travessa pujant al Coll d'Espina».

En aquelles terres deu ser un mot antiquíssim perquè hi coexisteix un duplicat amb l'arcaic tractament pre-català -LL- > -z- (E. T. C. I, 136, 133; II, 66): al capdamunt d'aquella escarida vall, dessota Soperuny hi ha Lo *Mozá* (1957); i segueix fins a Benasc: Lo *Molá* *Llobet* a St. Valeri de Fades, i a Benasc mateix («*mollà*», Ferraz, 79); també gascó: aranès *murá* i més sovint amb plural generalitzat *murás* (d'on, nou plural, es *murási* que s'estén lluny al Nord), en el Gers *Mourá*, nom d'un indret molt humit o «marécageux» en cinc pobles del dept. i de tres de rocosos o secs (Polge, *Mél. Phil.* 1959, 75) i a l'Oest (*mourá*, Palay); recordo també gc. *mouracà*. En el Pirineu oriental diuen *mollal*, en canvi: «un aigol és un reguerot d'aigua que corre entre gleva, que ve del *mollal*», Bosch de la Trinxeria, que després el defineix: «aiguamoll enmig de joncs, creixens, baladres, tores etc.» (*Bull. Assoc. Exc. Cient.* XII, 227, 232). *Mollerico*. *Mollerinc*. *Mollor*. *Mollitud*. *Mollura*.

En trobem diverses variacions; la primera pot ser un simple diminutiu en -ic: «un barinal és un *mulèrik* que hi surt herba i no hi falla mai l'aiga» a l'obaga del Montnegre (damunt St. Celoni, 1931): com que allà *yl* es pronuncia immancablement *í*, és clar que no ve de *mullar* (*muja* Maresme etc.), sinó de *moll*; aparentment deriva d'això el val. *desmollericar* que Enric Valor (c. 1950) prometé definir-me. També té *l*, i no el resultat de *yl*, *mollariu* en el Montseny: «a la Coma dels Corralers fa una mica de *mulèriu* que en diuen a *Font-de-Llop*» (Riells, 1964); i des d'allí es deu estendre.

Fins als límits de la llengua, perquè: «Anem, Marieta, és hora de dinar, / sota del pi, que l'ombra és viva i dolça / --- / el *molleriu* en la vessant devalla, / i n'hom s'arrotlla a l'ombra de tot pi, / buidant dels sarronets la vitualla / --- / al cos la seda, i als genolls la tovalla», JSbPons (*Canta-Perdiu*, 48); Mn. Jampy definia «*molleriu* m. prairie humide» (*Lliris* --- *Canigó*, s. v.); i jo mateix sento *mulèriu* 'terreny pantanós' a l'Alta Cerdanya (Natüja, 1959). En canvi, amb el valor d'adjectiu, el que diuen, almenys a tot el Ripolès,

lato sensu, és *molladiu*: «és un lloc molt *mulèdiu*» a Besora de Sant Quirze (1953) i «tal planta només es fa en punts que sigui greixoner i *mulèdiu*», Setcases (1936); i també allà la *l* és inequívoca prova de la derivació de *moll* MOLLIS i no de *mullar* MOLLĪARE. A la Vall de Cardós usen per a 'aiguamoll' el substantiu un *mojis* (Estaon, 1934); i a la Vall d'Àneu tenen un adjectiu anàleg: són dos llocs diferents els que en diuen *Prat de Lavasso*, i tots dos «son prats *mojòzos*».

El més important d'aquests mots és *mollera*, que s'estén des de les Maleïdes fins a Narbona, el Cap de Creus, el Montseny i el Berguedà, en una vasta el·lipse. JSoler Santaló, en el glossari de la seva *Guia de la Vall d'Aran* (1906, p. 375) explicava «*mulleres* aiguamolls» i ho usa a cada pas en aquesta i les altres obres seves dels nostres Pirineus centrals: és mot estrany al gascó, i certament no aranès, però vivísim a totes les altes valls catalanes; L. Conill diu que a l'Alta Cerdanya «les pelouses très humides sont les *mullères*» (*Rev. du Roussillon*, n.º 2, p. 38); Jampy (*l. c.*) «*mollera* f. lieu herbeux et plein d'eau».

Enlloc tant com a les altes riberes ribagorçanes, on el tinc anotat en la conversa i com a genèric, topònim i pre-topònim a totes les Valls de Boí, de Barravés i més a ponent [1926, 1935, 1953 ---], sense descomptar-ne combinacions toponímiques fixes ja d'antic (innumbrables com la Font de *Mulèra-mayó* damunt St. Quirze de Taüll). Més encara: que ja pertanyia al llenguatge mixt basco-català parlarès de cap a l'a. 1000 almenys, ho mostra l'ordre dels components en noms com *Mullera-spona* i *Riba-mulleres*, paratges damunt Taüll (1953, 1983). No hi té relació el nom de la gigantesca punta oriental de les Maleïdes, que és *Molijeres*, de MOLĪNUS, amb el tractament arcaic o aranès, de -N- entre vocals, E. T. C. I, 124 (encara que alguns l'hagin confós amb això).

Igual segueix per tot l'Alt Pallars i Andorra: *Molleres* veïnat de Canillo (E. T. C. II, 24); i a cada pas, de cap a cap de Cerdanya: «si pugeu *mulèræz* amunt arribareu a l'Estany de Malniu» ens deia a Batista i a mi un pastor de Guils (1926); *Coll de Molleres* damunt Meranges, i *les Molleres de Puigpedrós*, «esplana de pasturatges i aiguamolls» en el repeu del gran pic (CATorras, *Pir. Cat.*, *Cerdanya*, 227, 228) etc. Però igual pertot en el Conflent: *La Mollera-Llónga* a Noedes, *Mollera Peluda* a Campome, *Les Molleres Llargues* i *Molleres del Bosc* a Tarerac, la *Mollera d'En Franca* a Comes d'Eus; tot entorn del Canigó: tinc nota d'unes quantes tant en el costat de Vernet com en el de Vallmanya. I que això és antiquíssim en aquella comarca n'és bon indicatiu un nom compost amb un nom de persona il·lustre i medieval: a *Mollera-Grife* aiguamoll molt conegut a Campome (E. T. C. II, 245).

Ara bé també ho tenim en aquest costat de les Alberes, fins al cap lllevant, i fins ben al Sud: a Rabós d'Empordà definien «naixor d'aigua en un paratge un xic extens», a propòsit de les dues fonts de «La *Mulèra* Gran» (una, rovellada, i l'altra no, 1958). Així arribem fins al Montseny: «del Torrent de l'Aigüerol en